

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: "Yoroshiku onegaishimasu" - koncepcja "twarzy" czy "stanowiska"? :
rodzaj grzeczności w japońskiej formule grzecznościowej

Author: Maria Spiechowicz

Citation style: Spiechowicz Maria. (2019). "Yoroshiku onegaishimasu" -
koncepcja "twarzy" czy "stanowiska"? : rodzaj grzeczności w japońskiej
formule grzecznościowej. W: A. Solska, I. Kida (red.), "Oriental encounters :
Language, Society, Culture" (S. 162-171). Katowice : Wydawnictwo
Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na
kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu
tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Yoroshiku onegaishimasu –
koncepcja „twarzy” czy „stanowiska”?
Rodzaj grzeczności
w japońskiej formule grzecznościowej

Streszczenie: BROWN i LEVINSON (1987) opisali grzeczność jako strategię zachowania twarzy, dzieląc nasze działania na uprzejmość pozytywną i negatywną. Jednakże to, co ci badacze uznali za uniwersalne dla każdej kultury, nie jest do końca odpowiednie do opisanego japońskiej grzeczności. Przykładem niedającym się zakwalifikować wprost do koncepcji twarzy jest formuła grzecznościowa *yoroshiku onegaishimasu*, która, w zależności od kontekstu jej użycia, będzie w odmienny sposób tłumaczona na inne języki. Również różni badacze nie byli zgodni odnośnie tego, jak opisać rodzaj grzeczności, jaki niesie z sobą ta formuła, określając ją jako „formę zależności” (MATSUMOTO 1988), „koncepcję sytuacji” (FUKUSHIMA 2000), „pozytywnego zachowania twarzy” (PIZZICONI 2003) czy „koncepcję *tachiba*” (OBANA 2010). Niniejszy artykuł ma na celu opis formuły *yoroshiku onegaishimasu* na poziomie semantyczno-pragmatycznym i metapragmatycznym, na podstawie wybranych przykładów jej użycia oraz zestawienie jej w owych przykładach z polskimi odpowiednikami formuł grzecznościowych, odpowiednimi do zaistniałych sytuacji.

Słowa kluczowe: *aisatsu*, *yoroshiku onegaishimasu*, formuła grzecznościowa, behawityw

* Maria Spiechowicz ukończyła studia magisterskie na kierunku filologia japońska na Uniwersytecie Jagiellońskim. Od 2011 roku jest studentką studiów doktoranckich z zakresu językoznawstwa oraz lektorką języka japońskiego w Instytucie Języka Angielskiego Uniwersytetu Śląskiego. Jej zainteresowania naukowe – między innymi japoński genderlekt, japońskie słowa klucze – są z zakresu socjolingwistyki. Od 2015 roku jest opiekunem naukowym koła FAST Asia w Instytucie Języka Angielskiego Uniwersytetu Śląskiego.

1. Wstęp

W każdej kulturze mamy do czynienia z grzecznością, choć w wielu językach jest ona wyrażana w różny sposób. Uniwersalny charakter grzeczności wynika z potrzeby bycia dodatnio wartościowanym przez interlokutorów. Z kolei w sytuacji zetknięcia się z brakiem grzeczności człowiek czuje się odtrącony i niedoceniony. A zatem grzeczność ma nie tylko aspekt językowy, ale również społeczny, psychologiczny, co zbliża ją do norm moralnych (SKUDRZYK 2007).

W przypadku języków europejskich takich jak polski czy angielski, grzeczność można podzielić na 4 główne kategorie:

1. Zachowanie ukierunkowane na unikanie konfliktów i promowanie sprawnej komunikacji.
2. Zachowanie społecznie akceptowane.
3. Dbanie o uczucia innych.
4. Uznanie zachowania nadawcy przez odbiorcę za grzeczne (CULTRONE 2011: 55).

Język japoński również zawiera wspomniane kategorie. Jednakże tu występuje dodatkowo rozbudowana, bardziej niż ma to miejsce w języku polskim czy angielskim, honoryfikatywność dzieląca się na formy honoryfikatywne (wywyższające odbiorcę wypowiedzi), modestywne (uniżające nadawcę wypowiedzi) oraz grzeczne, będące w opozycji do form poufałych, stosowanych wyłącznie w kręgach bliskich nam osób.

W języku japońskim kategoria honoryfikatywności dotyczy wielu części mowy, takich jak zaimki osobowe, czasowniki czy rzeczowniki. Jednakże prezentowany tekst dotyczy tej części etykiety językowej, która skupia się na behawitywach grzecznościowych, stosowanych w różnych codziennych sytuacjach, należących do kategorii zwanej po japońsku *aisatsu* (挨拶), w skład której wchodzi: formuły grzecznościowe, powitania, pożegnania, pozdrowienia, podziękowania, przeprosiny. Zastosowanie odpowiedniego japońskiego behawitywu jest ściśle związane z określoną sytuacją i nie sposób przetłumaczyć go na język polski za pomocą dokładnego ekwiwalentu stosowanego w naszym języku. Należy również nadmienić, że japońskie formuły grzecznościowe są zróżnicowane pod względem poziomu honoryfikatywności i obejmują zarówno formy bardziej grzeczne, jak i te poufałe (HUSZCZA, IKUSHIMA, MAJEWSKI, PIETROW 2003).

Wymienione elementy *aisatsu* – a zatem powitania, pożegnania, formuły grzecznościowe itp. – nie mają wyraźnych granic swojego funkcjonowania w języku, co oznacza, iż owe kategorie etykiety językowej niejednokrotnie

zachodzą na siebie. Przykładem takiej formuły należącej do *aisatsu* jest *yoroshiku onegaishimasu*, które w dalszej części niniejszego artykułu zostanie przedstawione jako element różnych kategorii, w zależności od kontekstu zastosowania wspomnianej formuły.

2. Koncepcje postrzegania oraz sposoby definiowania formuły *yoroshiku onegaishimasu*

Grzeczność, poza wcześniej wspomnianymi kategoriami, jest również definiowana jako „twarz” i dzielona na tę „pozytywną” i „negatywną”. Taki podział zaproponowali BROWN i LEVINSON (1987), sugerując, iż koncepcja twarzy jest uniwersalna dla wszystkich kultur, podając iż:

- „negatywna uprzejmość/twarz” to zachowania nastawione na akcentowanie swojej autonomii i suwerenności,
- „pozytywna uprzejmość/twarz” odnosi się do przynależności do określonej grupy społecznej i zachowań uznawanych za odpowiednie i akceptowalne przez tę grupę.

BROWN, LEVINSON 1987: 61

Język polski posiada wyrażenia *zachować/stracić twarz*, które również można odnaleźć w języku angielskim (*save/lose face*) oraz w japońskim, jako między innymi *kao ga tatsu* (顔が立つ)/*menboku o ushinau* (面目を失う). Wszystkie te wyrażenia bazują na podziale zaproponowanym przez Brown i Levinsona, ale czy w takim wypadku, w każdym języku mamy do czynienia dokładnie z identycznym rozumieniem grzeczności?

Według Yoshiko MATSUMOTO (1988), „negatywna uprzejmość”, czyli czyjeś nieskrepowane niczym działania, są nieadekwatne w stosunku do japońskiego pojęcia grzeczności. Za przykład podała *yoroshiku onegaishimasu*, typową formułę grzecznościową ukazującą zależność nadawcy względem dobroci odbiorcy. Taka zależność jest określana po japońsku terminem *amae* (DOI 1981). Penelope BROWN i Stephen LEVINSON (1987) zakładali, że indywidualizm jest podstawową zasadą występującą w każdym społeczeństwie, podczas gdy japońskie społeczeństwo bardziej skupia się na kolektywizmie niż indywidualności. Matsumoto, opierając się na formule *yoroshiku onegaishimasu*, podała przykład japońskiej grzeczności polegającej na ustawieniu siebie w pozycji modestywnej i prośbie skierowanej do interlokutora dotyczącej dobrego traktowania i wzięcia nadawcy wypowiedzi pod swoją opiekę. Tę samą koncepcję, stawiania siebie w odpowiedniej pozycji, postulowała również Anna WIERZBICKA (1991).

Według Y. MATSUMOTO (1988), wspomniany behawityw grzecznościowy zawiera w sobie zespół cech świadczących o szacunku i zależności względem rozmówcy. Saeko FUKUSHIMA (2000: 53–58) stwierdziła, że stawianie siebie w odpowiedniej pozycji względem rozmówcy nie jest typowe jedynie dla języka japońskiego, jak twierdziła Matsumoto, ale jednocześnie nie podważała jej opinii na temat *yoroshiku onegaishimasu*. Z kolei Barbara PIZZICONI (2003) określiła *yoroshiku onegaishimasu* jako formułę grzecznościową, zawierającą się w definicji pozytywnego zachowania twarzy.

Jun OHASHI (2003) określił wspomnianą formułę jako rodzaj długu wdzięczności. Zaznaczył przy tym, że japońska koncepcja twarzy jest bardziej zbliżona do długu niż zagrożenia swobody naszych działań. W związku z tym prośba wyrażona poprzez *yoroshiku onegaishimasu* jest grzeczna, gdyż prowokuje działanie poczucia zaciągnięcia długu wobec interlokutora. Świadomość tego jest ważniejsza w kulturach wyczulonych na poczucie bycia wdzięcznym niż postawienie siebie w odpowiedniej pozycji wobec odbiorcy wypowiedzi. Jednakże zaznaczenie przez J. Ohashiego, że niesplacenie długu jest pozbawione honoru, hańbiące, może sugerować, iż łączy on behawityw *yoroshiku onegaishimasu* z takimi terminami jak *on* („dług wdzięczności, emocjonalne zobowiązanie względem kogoś”) lub *kari* („posiadanie przysługi”), a nie koniecznie z samą grzecznością.

Zaproponowana przez J. Ohashiego koncepcja długu może być odpowiednim wyjaśnieniem dla pewnych formuł czy zwrotów grzecznościowych, ale nie do końca tłumaczy zawilosci stosowania formuły *yoroshiku onegaishimasu*.

3. Znaczenie i zastosowanie formuły *yoroshiku onegaishimasu*

Sama formuła *yoroshiku onegaishimasu* (よろしくお願ひします) składa się z dwóch elementów: (I) *yoroshiku* (よろしく), który jest przysłówkiem pochodzącym od formy uprzejmej przymiotnika *ii* (いい „dobry”), czyli można go przetłumaczyć jako „dobrze” oraz (II) *onegaishimasu* (お願ひします), formy ~*masu*, czyli formy uprzejmej od czasownika *suru* (する „robić”), dodanej do rzeczownika *negai* (ねがひ „prośba”), co w całości daje czasownik *negai suru/negai shimasu* („prosić”). Prefiks *o-* (お) jest honoryfikatorem oznaczającym „szanowny”. A zatem *onegaishimasu* – to „szanownie proszę”.

Formuła grzecznościowa *yoroshiku onegaishimasu* definiuje relacje społeczne, dlatego też ma wiele znaczeń i nie wolno jej tłumaczyć, wyłącznie opierając się na semantyce wspomnianych części składowych. Można

powiedzieć, że owa formuła występuje na dwóch poziomach jej stosowania. Po pierwsze, na poziomie semantyczno-pragmatycznym, czyli takim, który łączy znaczenie wyrazu (stąd semantyka) z jego społecznym i sytuacyjnym funkcjonowaniem w języku (dlatego pragmatyka). Chodzi tu o takie sytuacje jak: prośby, powitania, podziękowania czy okazanie szacunku. Po drugie, na poziomie metapragmatycznym, czyli opisującym prawdziwe użycie w języku, pokazującym zaangażowanie danych osób w relacje społeczne. To oznacza, że obaj uczestnicy dialogu, w którym zostanie użyta formuła *yoroshiku onegaishimasu*, nadają jej znaczenie, a nie jest to sztywna, odgórnie narzucona definicja.

Jak już było wspomniane, sama formuła występuje na dwóch poziomach: semantyczno-pragmatycznym i metapragmatycznym, w związku z tym, w zależności od kontekstu, można ją tłumaczyć na różne sposoby. Jeśli spojrzemy się do słownika japońsko-angielskiego, to można się spotkać z takimi próbami tłumaczeń jak: *Please remember me, Please help me, Please treat me well, I look forward to working with you*. Przytoczone przykłady pochodzą ze słownika online *Weblio* i są jedynie tłumaczeniami oderwanymi od kontekstu, nieukazującymi metapragmatycznego charakteru opisanego behawioru. Natomiast niżej zostały zaprezentowane przykłady użycia tej formuły grzecznościowej wraz z jej tłumaczeniem na język polski, zależnym od kontekstu, w jakim została wypowiedziana.

(a) *Yoroshiku onegaishimasu* jako formułka wyrażająca obustronny szacunek, a nie zaznaczająca hierarchię. Tu będzie oznaczać „dziękuję”.

Oto przykładowa rozmowa w firmie między podwładnym i przełożonym, którą podają za TAKEKURO (2005: 92):

Podwładny: 社長のご案内よろしくお願ひします。
Shachou no goannai yoroshiku onegaishimasu.
 „Szefie, dziękuję za przewodniczenie naszej firmie”.

新聞社には私が連絡とりますから。
Shinbunsha ni wa watashi ga renraku torimasu kara.
 „Więc skontaktuję się z gazetą”.

Przełożony: はい、じゃあ、まあ、そういうことによろしくお願ひします。
Hai, jaa, maa, sou iu koto de yoroshiku onegaishimasu.
 „Tak, no więc, ja też dziękuję”.

(b) *Yoroshiku onegaishimasu* jako formułka powitalna, która przekazuje, że chcemy z kimś być w przyjacielskich i dobrych stosunkach.

W podanych poniżej sytuacjach jest to tak utarta formuła, że właściwie trudno sobie wyobrazić by jej zabrakło.

Kiedy spotykamy kogoś po raz pierwszy, to zwykle naszą wypowiedź kończymy *yoroshiku onegaishimasu* lub *douzo yoroshiku*, które jest wariantem omawianego behawirywu. W podręcznikach do nauki języka japońskiego w takich sytuacjach tę formułę standardowo tłumaczy się jako *Miło mi (Pana/Panią/Cię) poznać*. Przykładowo, w pierwszej lekcji z podręcznika *Minna no Nihongo I* można znaleźć następujący fragment:

初めまして。マイク・ミーンラです。アメリカから来ました。どうぞよろしく。
Hajimemashite. Maiku Miira desu. Amerika kara kimashita. Douzo yoroshiku.
 „Jak się Pani ma? Jestem Mike Miller. Pochodzę z USA. Miło mi Panią poznać”.

Na kartkach noworocznych przeważnie widnieje napis: *Kotoshi mo yoroshiku onegaishimasu* (今年もよろしくお願ひします), czyli dosłownie „w tym roku też *yoroshiku onegaishimasu*”. Nie jest to niczym innym jak życzeniem wszystkiego dobrego: „Wszystkiego najlepszego w tym/nowym roku”, „Proszę, byś w tym roku też był dla mnie dobry”, „Liczę, że w tym roku też między nami będzie dobrze” itp.

(c) *Yoroshiku* jako pozdrowienie.

Kiedy chcemy kogoś pozdrowić, to mówimy, np. *tomodachi/haha/dana* osoba *ni yoroshiku* (友達・お母さん・ктоś によろしく), co będzie oznaczać „Pozdrów kolegę/mamę/kogoś”. Jest to jednocześnie życzenie tej osobie wszystkiego dobrego. Natomiast, jeśli na samym końcu e-maila napiszemy *yoroshiku onegaishimasu* oraz nasze imię i nazwisko, to można to przetłumaczyć jako „Z poważaniem/Z wyrazami szacunku”.

(d) *Yoroshiku onegaishimasu* jako prośba.

Kiedy np. powierzamy nasze dziecko w przedszkolu pod opiekę przedszkolanki, to wtedy *yoroshiku onegaishimasu* można przetłumaczyć jako „Proszę, zaopiekuj się moim dzieckiem”. Po negocjacjach lub spotkaniu biznesowym, gdy ktoś powie *yoroshiku*, to oznacza to: „Do widzenia i liczę na Ciebie/polegam na Tobie”. W reklamach *yoroshiku onegaishimasu* będzie

oznaczało: „Proszę, weź pod uwagę nasz produkt (przy następnych zakupach)”. Również na opakowaniu czy reklamie produktu można się spotkać z całym zdaniem: *Kongo to mo goaigan no hodo yoroshiku onegaishimasu* (今後ともごあいがんのほどよろしくお願い致します), tj. „Uprzejmie proszę o Twoje dalsze wsparcie (dla nas/naszej firmy/produktu)” (TAKEKURO 2005: 93). Na końcu listu lub e-maila do przełożonego lub wykładowcy często zamieszcza się poniższe zdanie *Kondo to mo goshidou/gobentatsu no hodo yoroshiku onegai moushiagemasu* (今後ともご指導ご鞭撻のほど宜しくお願い申し上げます), czyli „Uprzejmie proszę o pańskie dalsze rady/wsparcie/zaangażowanie” (TAKEKURO 2005: 93).

Powyższe zastosowania formuły ukazują metapragmatyczny poziom warty w *yoroshiku onegaishimasu*, czyli wspólne, społeczne zaangażowanie się, ale również stanowisko – *tachiba*. Dlatego też i te formuły są właściwie nie do usunięcia, nie można się bez nich obejść w przedstawionych kontekstach. Gdyby w przykładzie z produktem czy listem zamienić behawityw *yoroshiku onegaishimasu* na *kudasai* (ください „proszę”), to zniknie metapragmatyczne znaczenie tych wyrażen. *Yoroshiku onegaishimasu* nie jest zwykłą prośbą, ale niesie z sobą coś więcej.

Bazując na przywołanych przykładach, można odnotować, iż zaproponowana przez Ohashiego koncepcja długu nie ma swojego potwierdzenia, np. w formule wypowiedzianej przez matkę do nauczyciela, która jest tłumaczona jako prośba o opiekę. Z jednej strony, taka prośba może oznaczać zaciągnięty dług przez matkę, ale z drugiej, naturalne jest, że nie ma obietnicy spłaty tego długu. Ta formuła nie wyraża nic innego jak nadzieję matki (nadawcy), iż jej dziecko będzie dobrze traktowane.

Makiko TAKEKURO (2005) nie zgodziła się z twierdzeniem MATSUMOTO (1988) odnośnie do odbierania *yoroshiku onegaishimasu* jako formuły stawiania nadawcy w pozycji pełnej szacunku wobec odbiorcy, potwierdzenia więzi społecznej. Zobrazowała to przykładem użycia tej formuły w relacjach uczeń – nauczyciel, gdzie mamy do czynienia raczej z utartym zwrotem grzecznościowym niż z celowym uniżeniem swojej pozycji. Jednakże, z punktu widzenia sematyczno-pragmatycznego, nie wyklucza to całkowitego odrzucenia koncepcji „pozycji”.

Yasuko OBANA (2010) określiła *yoroshiku onegaishimasu* jako implementację stanowiska mówcy, nazywanego po japońsku *tachiba*. *Tachiba* oznacza dosłownie „miejsce, gdzie ktoś stoi”, ale w kontekście społecznym wyrażenie to tłumaczone jest jako „czyjaś pozycja społeczna/pozycja lub okoliczności/czyjś punkt widzenia lub stanowisko wywodzące się z konkretnej sytuacji” (OBANA 2010: 57). Według Y. OBANY (2010) *yoroshiku*

onegaishimasu w określonych sytuacjach staje się czyjaś *tachiba*, aczkolwiek, by tak się stało, sytuacja musi być tak postrzegana przez nadawcę i odbiorcę. W związku z tym, *tachiba* wyzwalająca określone zachowania lingwistyczne może być definiowana jako „postawa społeczna”.

Tachiba w miejscu pracy oznacza oczekiwania obu stron względem swojego interlokutora oraz relacje między, np. nauczycielem a uczniem, pracodawcą a pracownikiem lub sprzedawcą a klientem. Kiedy obie strony są świadome swoich ról społecznych, to formuła *yoroshiku onegaishimasu* wyzwala pewność stanowiska każdej ze stron, co wiąże się z przekonaniem, że prośba nadawcy zostanie zrealizowana przez odbiorcę. Z kolei użycie tej formuły jako powitania stanowi powstanie nowej więzi społecznej pomiędzy nadawcą i odbiorcą.

Implantacja stanowiska jest również stosowana w kontekście kategorii społecznej, takiej jak np. przynależność etniczna, płeć, wiek, status majątkowy. Wiąże się z porównaniami dwóch osób z tej samej grupy, np. kobiety i mężczyzny, osoby pracującej i bezrobotnej. Jednakże w tym wypadku *tachiba* nie wyzwala użycia tej formuły grzecznościowej, gdyż do jej zaistnienia potrzebna jest pewna sytuacja, w której mamy do czynienia z prośbą i rozpoznaniem wykonywanego zawodu bądź zadań, jakim podlegają interlokutorzy. Innymi słowy, dokładnie w takich relacjach, jakie zostały wymienione powyżej, a więc, np. nauczyciel – uczeń (OBANA 2010).

4. Podsumowanie

Dopóki *tachiba* jest rozpoznana przez obie strony, *yoroshiku onegaishimasu*, użyte w kontekście prośby czy powitania, nie zostanie uznane jedynie za zaznaczenie czyjegoś stanowiska. W przypadku grzeczności, zawartej w języku polskim czy angielskim, ważna jest treść danego wyrażenia, poziom semantyczny danego sformułowania. Z kolei *yoroshiku onegaishimasu* przyjmuje czyjaś *tachiba*, która zezwala na wyrażenie prośby w sposób bezpośredni, z pominięciem rozbudowanego opisu prośby, gdyż sam kontekst użycia behawioru sugeruje treść naszej prośby, a samo zwięźczenie prośby w postaci formuły grzecznościowej gwarantuje jej spełnienie.

W świetle przedstawionych przykładów użycie formuły *yoroshiku onegaishimasu* można pogrupować w trzy kategorie:

1. Formuła stosowana przy przedstawianiu siebie w czasie powitań nowych osób.
2. Część prośby, gdzie treść faktycznej prośby zostaje zastąpiona przez formułę.
3. Formuła będąca zwięźczeniem prośby w celu jej potwierdzenia.

Jak zostało wspomniane na początku artykułu, zastosowanie odpowiedniego japońskiego behawitywu jest nierozzerwalnie związane z określoną sytuacją i nie sposób przetłumaczyć go na język polski za pomocą dokładnego odpowiednika stosowanego w naszym języku, gdyż w ten sposób pomijany jest jeden z poziomów jego zastosowania. W przypadku tłumaczeń formuły *yoroshiku onegaishimasu* zawartych w słownikach bardzo łatwo można zatracić poziom metapragmatyczny czy nawet sam pragmatyzm, skupiając się jedynie na semantyce, a zatem istotne jest, by japońskie behawitywy przedstawiać w określonym kontekście.

Bibliografia

- 3A Network. 1998: *Minna no Nihongo I*. 3A Corporation. Tokio.
- BROWN P., LEVINSON S. 1987: *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- CULTRONE P. 2011: Politeness and Face Theory: Implications for the Backchannel Style of Japanese L1/L2 Speakers. *Language Studies Working Papers* 3: 51–57.
- DOI T. 1956: Japanese language as an expression of Japanese psychology. *Western Speech*, 20(2): 90–96.
- DOI T. 1981: *The Anatomy of Dependence*. Tokyo: Kodansha.
- FUKUSHIMA S. 2000: *Requests and culture: Politeness in British English and Japanese*. Frankfurt/M.: Peter Lang.
- HUSZCZA R., IKUSHIMA M., MAJEWSKI J., PIETROW J. 2003: *Gramatyka japońska. Podręcznik z ćwiczeniami*. T. 2. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- IDE S. 1982: Japanese sociolinguistics politeness and women's language. *Lingua* 57: 357–385.
- IDE S. 1989: Formal forms and discernment: Two neglected aspects of universals of linguistic politeness. *Multilingua* 8: 233–248.
- MATSUMOTO Y. 1988: Reexamination of the universality of face: Politeness phenomena in Japanese. *Journal of Pragmatics* 12: 403–426.
- OBANA Y. 2010: The routine formula, *yoroshiku onegaishimasu*: The implementation of one's *tachiba*. *Kwansei Gakuin Daigaku Gengo Kyoiku Kenkyu Senta Kiyo: Gengo to Bunka (Bulletin of Kwansei Gakuin University Language Research Centre: Language and Culture)* 12: 53–69.
- OHASHI J. 2003: Japanese culture specific face and politeness orientation: A pragmatic investigation of *yoroshiku onegaishimasu*. *Multilingua* 22: 257–274.
- PIZZICONI B. 2003: Re-examining politeness, face and the Japanese language. *Journal of Pragmatics* 35: 1471–1506.
- SKUDRZYK A. 2007: Normy grzecznościowych zachowań językowych (etykieta językowa, *savoir-vivre*, *bon ton*, dobre wychowanie, grzeczność językowa).

- W: ACHELNIK A., TAMBOR J. (Red.): *Sztuka czy rzemiosło? Nauczyć Polski i polskiego*. Katowice: Wydawnictwo Gnome: 105–122.
- TAKEKURO M. 2005: “Yoroshiku onegaishimasu. Routine practice of the routine formula in Japanese”. In: LAKOFF R., IDE S.: *Broadening the Horizon of Linguistic Politeness*. Amsterdam: John Benjamins, 87–97.
- SUZUKI M. 2000: Please yoroshiku this paper! = I hope you will look kindly on this paper!, <https://courses.washington.edu/linganth/Intro/yoroshiku.pdf> [dostęp: 06.04.2016].
- Weblio*, ejje.weblio.jp/content/よろしくお願ひします [dostęp: 06.04.2016].
- WIERZBICKA A. 1991: *Cross-cultural Pragmatics. The Semantics of Human Interaction*. Berlin: Mouton de Gruyter.

Abstract: BROWN and LEVINSON (1987) described politeness as a face-saving strategy and distinguished between its positive and negative variety. Supposedly universal, their model of politeness does not seem to be fully applicable to the way politeness is realized in the Japanese culture. For instance, it cannot completely account for the Japanese politeness formula *yoroshiku onegaishasu*. The way it is translated into other languages is heavily affected by the context of its use and researchers do not agree on how to describe the kind of politeness that the formula is meant to convey, describing it as a “form of dependence” (MATSUMOTO 1988), a “concept of a situation” (FUKUSHIMA 2000), “positive face behavior” (PIZZICONI 2003) or the “*tachiba* concept” (OBANA 2010). By examining selected examples of its use and contrasting them with the relevant Polish equivalents the article attempts to describe the formula at semantic-pragmatic and meta-pragmatic levels.

Key words: *aisatsu*, *yoroshiku onegaishimasu*, politeness formula, behavior